

περιφερειακό παρατηρητήριο
κοινωνικής ένταξης
περιφέρειας κρήτης

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Οκτώβριος 2025

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Έρευνες:

- Εισόδημα και Συνθήκες Διαβίωσης των Νοικοκυριών στην Κρήτη, σε επίπεδο Περιφέρειας και Περιφερειακών Ενοτήτων
- Έκθεση για την Ανεργία και Μακροχρόνια Ανεργία ανά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο στην Περιφέρεια Κρήτης

Χαρτογράφηση:

- Κοινωνία Πολιτών

Εκδηλώσεις:

- Συμμετοχή στο 3ο Διαδραστικό Εργαστήριο του έργου GRANDIS

Καλές Πρακτικές:

- «MAGMA Programme» για την εγγύηση της εργασίας και την αντιμετώπιση της μακροχρόνιας ανεργίας

Τεύχος 10

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα «Κρήτη» 2021-2027, με συγχρηματοδότηση από
το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ+) και εθνικούς πόρους.

ΠΑΡΑΤΗΡΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

Το Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κρήτης παρακολουθεί, αναλύει και αναδεικνύει τις κοινωνικές εξελίξεις στο νησί, με στόχο τη χάραξη πολιτικών που ενισχύουν τη συνοχή και τη δικαιοσύνη.

Διαβάστε για τις τελευταίες εξελίξεις, τις δράσεις και τις πρωτοβουλίες του.

1. Ποιες είναι οι συνθήκες διαβίωσης στην Κρήτη;

Για πρώτη φορά στην Ελλάδα, χάρη στη συνεργασία της Περιφέρειας Κρήτης (Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης) με την ΕΛΣΤΑΤ (EU-SILC), καταγράφονται στοιχεία για τις συνθήκες διαβίωσης όχι μόνο σε επίπεδο Περιφέρειας, αλλά και ανά Περιφερειακή Ενότητα!

Τα στοιχεία αυτά αποτυπώνονται στη νέα έρευνα με τίτλο **«Εισόδημα και Συνθήκες Διαβίωσης των Νοικοκυριών στην Κρήτη. Αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης: Αποστέρηση και κοινωνική προστασία»** που εκπονήθηκε σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κρήτης - Εργαστήριο Κοινωνικής Ανάλυσης & Εφαρμοσμένης Κοινωνικής Έρευνας (ΕΚΑΕΚΕ) του Τμήματος Κοινωνιολογίας.

Η έρευνα με μία ματιά...

Η Περιφέρεια Κρήτης:

- Εμφανίζει **μακροχρόνια αύξηση πληθυσμού**.
- Παραμένει από τις **λιγότερο «γηρασμένες» περιφέρειες** της χώρας.
- Η οικονομία της μετασχηματίζεται σε **οικονομία υπηρεσιών** (τουρισμός, εμπόριο) με μείωση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα.
- Εμφανίζει **υψηλή αυτοαπασχόληση** και μικρές επιχειρήσεις (<10 εργαζόμενοι).
- Παρουσιάζει **περιορισμένες θέσεις υψηλής ειδίκευσης** και σχεδόν στάσιμη παραγωγικότητα.

Παρουσιάζει το χαμηλότερο ποσοστό (εισοδηματικής) φτώχειας στη χώρα

11,1%

Ωστόσο, πολλά νοικοκυριά στην Κρήτη, εξακολουθούν να δυσκολεύονται να καλύψουν βασικές ανάγκες ευημερίας με τα διαθέσιμα εισοδήματά τους, καθώς η υλική και κοινωνική αποστέρηση παραμένουν υψηλές, φτάνοντας το **24,2%** — **σχεδόν διπλάσιο ποσοστό σε σύγκριση με τον μέσο όρο της Ε.Ε.-27.**

ΔΕΝ μπορεί να συμμετέχει τακτικά σε δραστηριότητες αναψυχής το **22,0%**

ΔΕΝ μπορεί να πάει διακοπές το **53,0%**

ΔΕΝ μπορεί να αντικαταστήσει έπιπλα το **48,0%**

ΔΥΣΚΟΛΕΥΕΤΑΙ να πληρώσει λογαριασμούς το **43,0%**

ΔΕΝ μπορεί να καλύψει έκτακτη δαπάνη (επισκευή, υγεία) το **41,0%**

ΤΙ ΠΑΡΑΤΗΡΕΙΤΑΙ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ Π.Ε.

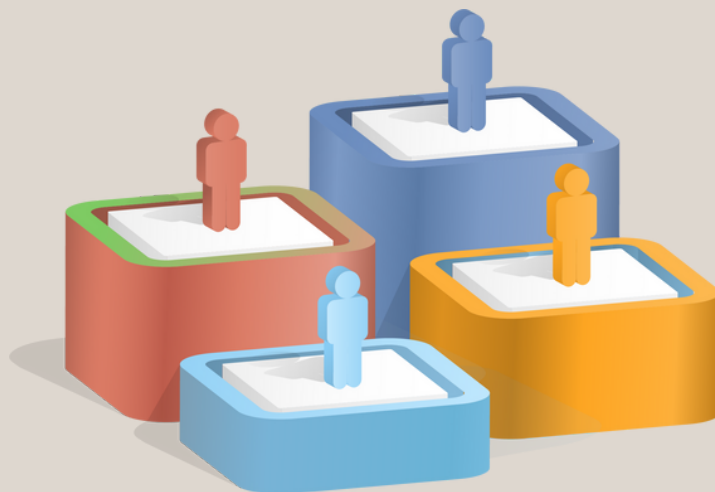
ΡΕΘΥΜΝΟ: **30% ΔΕΝ** μπορεί να ξοδέψει μικρό ποσό για προσωπικές ανάγκες κάθε εβδομάδα.

ΗΡΑΚΛΕΙΟ: **15% ΔΕΝ** μπορεί να διατηρήσει επαρκή θέρμανση.

ΛΑΣΙΘΙ: **25% ΔΕΝ** συμμετέχει σε δραστηριότητες αναψυχής.

ΧΑΝΙΑ: **11% ΔΕΝ** μπορεί να καλύψει τα έξοδα μίας συνάντησης με φίλους/ συγγενείς το μήνα.

Τα Χανιά παρουσιάζουν το χαμηλότερο ποσοστό φτώχειας (8,2%), ενώ το Ρέθυμνο κατέχει το υψηλότερο ποσοστό (12,4%).

Στο πλαίσιο του συστήματος κοινωνικής προστασίας, οι συντάξεις παίζουν τον κύριο ρόλο στη συγκράτηση της φτώχειας, ενώ **οι κοινωνικές μεταβιβάσεις (επιδόματα πρόνοιας και ανεργίας) δεν έχουν σημαντική συμβολή στη μείωση της φτώχειας**, όπως συμβαίνει σε άλλες χώρες της Ευρώπης.

Ποιες ομάδες πληθυσμού πλήττονται περισσότερο από τη φτώχεια στην Κρήτη

- Μονομελή νοικοκυριά
- Μονογονεϊκά με μητέρα γονέα
- Γυναίκες
- Ηλικίες 65+ (κυρίως γυναίκες)
- Τετραμελή νοικοκυριά
- Νοικοκυριά 2 & 3 ατόμων
- Φτωχοί εργαζόμενοι & συνταξιούχοι
- Μη οικονομικά ενεργοί.
- Άτομα χαμηλής εκπαίδευσης

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η οικονομική ενίσχυση μέσω επιδομάτων κοινωνικής προστασίας **δεν επαρκεί από μόνη της**. Απαιτείται η ανάπτυξη **ολοκληρωμένων, ποιοτικών και δωρεάν δημόσιων υπηρεσιών**, που φτάνουν στις γειτονίες και τα σπίτια των νοικοκυριών σε φτώχεια ή αποστέρηση. Μέσα από αυτές τις υπηρεσίες, η στήριξη αποκτά **έμμεσο εισοδηματικό χαρακτήρα**, καλύπτοντας βασικές ανάγκες όπως στέγαση, υγεία, εκπαίδευση κ.α.

Με αυτόν τον τρόπο μειώνεται το οικονομικό βάρος των νοικοκυριών, διασφαλίζεται αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης και ενδυναμώνεται ο πληθυσμός ώστε να αποκτήσει αυτονομία και να απεξαρτηθεί από τη συνεχή ανάγκη για βοήθεια.

Δείτε περισσότερα
για την έρευνα [**ΕΔΩ!**](#)

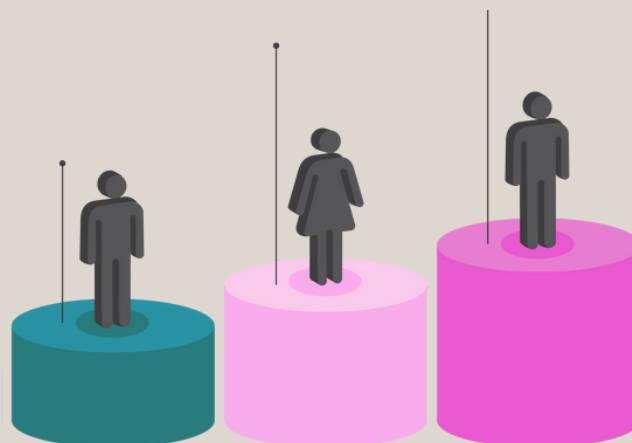
2. Ποια είναι η εξέλιξη της ανεργίας και της μακροχρόνιας ανεργίας στην Περιφέρεια Κρήτης;

Σε μία ακόμη έρευνα προχώρησε το Παρατηρητήριο με τίτλο *«Έκθεση για την Ανεργία και Μακροχρόνια Ανεργία ανά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο στην Περιφέρεια Κρήτης 2021-2024»*.

Αξιοποιώντας δεδομένα της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΠΑ), για τα έτη **2021-2024**, η μελέτη ανέδειξε τις εποχικές διακυμάνσεις της βραχυχρόνιας ανεργίας αλλά και τα δομικά χαρακτηριστικά της μακροχρόνιας ανεργίας στην Περιφέρεια Κρήτης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η χωρική διάσταση της ανεργίας καθορίζει τη βιωσιμότητα των τοπικών κοινωνιών, απαιτώντας στοχευμένες πολιτικές για νέες θέσεις εργασίας και αποτροπή εγκατάλειψης της υπαίθρου.

Ανεργία στην Κρήτη:

έντονα εποχική λόγω τουρισμού, αλλά με έναν σταθερό πυρήνα μακροχρόνιας ανεργίας.

Χαρακτηριστικά ανεργίας...

- **Βραχυχρόνια ανεργία:** κορυφώνεται τον Ιανουάριο, αλλά μειώνεται κατά 65% την περίοδο Μαΐου–Αυγούστου, λόγω τουρισμού.
- **Μακροχρόνια ανεργία:** αντανακλά δομικές δυσκολίες στην αγορά εργασίας στην Περιφέρεια.
- **Τουριστικοί δήμοι:** έντονες εποχικές διακυμάνσεις στην απασχόληση.
- **Αστικά κέντρα:** συγκέντρωση του πυρήνα μακροχρόνιας ανεργίας.
- **Αγροτικοί δήμοι:** επιμονή της ανεργίας λόγω συρρίκνωσης πρωτογενούς τομέα και μειωμένων ευκαιριών απασχόλησης.

Δείτε περισσότερα για την έρευνα **ΕΔΩ!**

3. Η Κοινωνία των Πολιτών στη Χαρτογράφηση υπηρεσιών και φορέων κοινωνικής πολιτικής στην Περιφέρεια Κρήτης!

Νέα Ενότητα στη Χαρτογράφηση: Η Κοινωνία των Πολιτών

Το Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κρήτης προχώρησε στον εμπλουτισμό της Χαρτογράφησης Υπηρεσιών και Φορέων Κοινωνικής Πολιτικής στην Περιφέρεια Κρήτης, προσθέτοντας μια νέα, ιδιαίτερα σημαντική ενότητα: την **Κοινωνία των Πολιτών**.

Η νέα αυτή ενότητα έχει στόχο την πληρέστερη ενημέρωση του κοινού σχετικά με τους φορείς, συλλόγους και οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών που δραστηριοποιούνται στην Κρήτη, ανά Δήμο και Περιφερειακή Ενότητα.

Όλοι οι Φορείς σε Μία Πλατφόρμα!

Με την ενσωμάτωση της Κοινωνίας των Πολιτών, το Παρατηρητήριο επιβεβαιώνει τη δέσμευσή του για μια ολοκληρωμένη και επικαιροποιημένη χαρτογράφηση υπηρεσιών και φορέων κοινωνικής πολιτικής, δημιουργώντας ένα δυναμικό εργαλείο που ενισχύει την κοινωνική συνοχή και στηρίζει τις τοπικές κοινότητες της Κρήτης.

Η ανανεωμένη πλατφόρμα συγκεντρώνει Συλλόγους και Φορείς της Κρήτης σε ένα ενιαίο σημείο ενημέρωσης, παρέχοντας:

- **Δυνατότητες αναζήτησης και φιλτραρίσματος**, για εύκολη εύρεση φορέων ανά γεωγραφική περιοχή ή θεματική κατηγορία.
- **Ενίσχυση της διασύνδεσης μεταξύ φορέων** και πολιτών, προωθώντας τη συνεργασία και την ανταλλαγή γνώσης.
- **Ένα δυναμικό εργαλείο για την κοινωνική συνοχή**

Ανακαλύψτε τους φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών **ΕΔΩ!**

4. Το Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Κρήτης συμμετείχε στο 3ο Διαδραστικό Εργαστήριο του έργου GRANDIS!

Το **Διαδραστικό Εργαστήριο** του ευρωπαϊκού έργου **GRANDIS - Green, Digital, Female-driven SMEs (Interreg Europe)**, διοργανώθηκε από την Περιφέρεια Κρήτης την **Πέμπτη 25 Σεπτεμβρίου 2025**, στον πολυχώρο Bizrupt, στο Ηράκλειο Κρήτης.

Στόχος του: η συλλογική διαμόρφωση πρακτικών λύσεων για την ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας στην Κρήτη, εστιάζοντας στις προκλήσεις αλλά και στις ευκαιρίες που συνδέονται με την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση.

Γυναίκες επιχειρηματίες και επαγγελματίες από όλη την Κρήτη, με την υποστήριξη στελεχών της Περιφέρειας, εργάστηκαν σε ομάδες, εξέτασαν επιχειρηματικές και προτείνοντας εφαρμόσιμες πρακτικές που παρουσιάστηκαν σε εκπροσώπους της Περιφέρειας και ειδικούς.

Το έργο GRANDIS συνεχίζει με νέα εργαστήρια, ενισχύοντας τη συμμετοχή των γυναικών στην επιχειρηματικότητα!

5. MAGMA Programme: μια καλή πρακτική που εμπνέει!

Το πιλοτικό πρόγραμμα **MAGMA (Πρόγραμμα Εγγύησης Εργασίας)** στο Marienthal της Αυστρίας δείχνει τον δρόμο για την αντιμετώπιση της μακροχρόνιας ανεργίας προσφέροντας **εγγύηση εργασίας στους μακροχρόνια ανέργους μέσα από μία ολιστική προσέγγιση!**

Στόχος: να αντιμετωπιστεί η μακροχρόνια ανεργία όχι απλώς με παροχές, αλλά με την ουσιαστική ένταξη των ωφελούμενων στην αγορά εργασίας, ενισχύοντας την οικονομική τους ασφάλεια, την κοινωνική τους συμμετοχή και την αίσθηση σκοπού.

Πώς εφαρμόζεται:

◆ **Προπαρασκευαστική στήριξη:** εξατομικευμένη συμβουλευτική, υποστήριξη από ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς για την αντιμετώπιση των προσωπικών εμποδίων.

◆ **Εύρεση εργασίας:** σε θέσεις που ανταποκρίνονται στις δεξιότητες των ωφελούμενων αλλά και στις ανάγκες της κοινότητας. Οι συμμετέχοντες είχαν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν και νέες θέσεις εργασίας προς όφελος της κοινότητας.

Το πρόγραμμα με μία ματιά...

Υλοποιήθηκε από την **Αυστριακή Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης** σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Νέας Οικονομικής Σκέψης του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης

Προέβλεπε **εγγυημένη θέση εργασίας** με αξιοπρεπή αμοιβή.

Δικαιούχοι ήταν κάτοικοι της πόλης που είχαν άνω των **12 μηνών ανεργία** ή κινδύνευαν να φτάσουν εκεί (9–12 μήνες).

Η αμοιβή ήταν τουλάχιστον ο **κατώτατος συλλογικός μισθός**, με ευέλικτα ωράρια και τύπο απασχόλησης (πλήρης ή μερική).

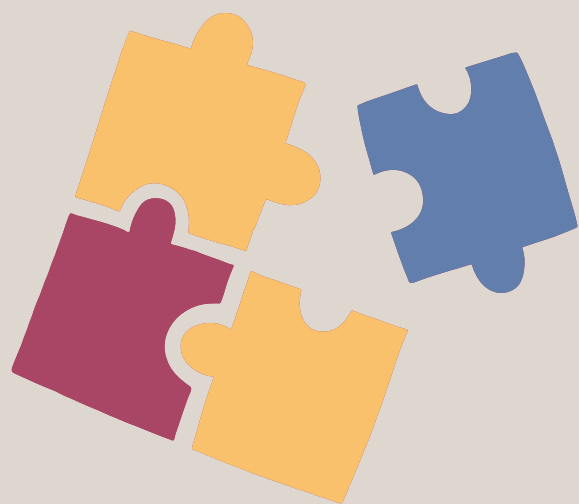
Οι εργοδότες **λάμβαναν υποστήριξη** για δημιουργία θέσεων, και το κράτος κάλυπτε το κόστος όπου η αγορά δεν μπορούσε.

Ποια ήταν τα κύρια αποτελέσματα του προγράμματος;

Το κόστος ανήλθε στα 29.841 ευρώ ανά συμμετέχοντα ετησίως, παρόμοιο με το κόστος επιδόματος ανεργίας, αλλά με πρόσθετα κοινωνικά και οικονομικά οφέλη

- Θετικές επιπτώσεις στην **οικονομική και κοινωνική ευημερία** των συμμετεχόντων.
- Σημαντική **μείωση της μακροχρόνιας ανεργίας**, χωρίς αρνητική επίδραση στην απασχόληση των υπόλοιπων κατοίκων.
- **Αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος**, ενίσχυση της κοινωνικής αναγνώρισης και ένταξης και βελτίωση της ψυχολογικής ισορροπίας των συμμετεχόντων.
- Η προοπτική συμμετοχής στο πρόγραμμα είχε **θετικό ψυχολογικό και κοινωνικό αντίκτυπο** σε όσους βρίσκονταν στη λίστα αναμονής.

Το πρόγραμμα ήταν εθελοντικό, χωρίς απώλεια επιδομάτων ανεργίας για όσους δεν συμμετείχαν!

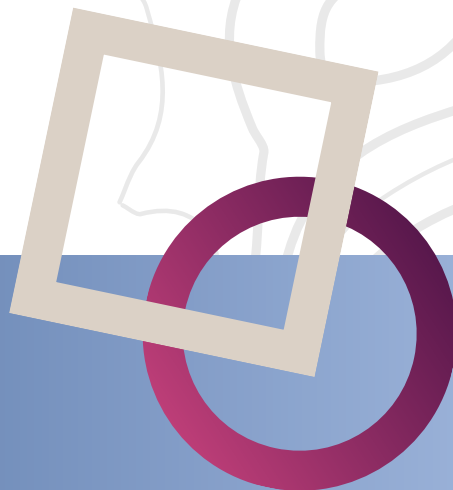
Δείτε περισσότερα για την καλή πρακτική **ΕΔΩ!**

ΑΞΙΖΕΙ ΝΑ ΣΗΜΕΙΩΘΕΙ

- Το 2025, η αυστριακή κυβέρνηση ανακοίνωσε δέσμευση €50 εκατομμυρίων για την επέκταση του προγράμματος.
- Το πιλοτικό πρόγραμμα προσέλκυσε διεθνή προσοχή (ΕΕ, ΟΟΣΑ, ΟΗΕ κλ).
- Βάσει της επιτυχίας του, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δέχθηκε €23 εκατομμύρια από το Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) για νέα πιλοτικά προγράμματα εγγύησης θέσεων εργασίας σε όλη την Ευρώπη.

**περιφερειακό παρατηρητήριο
κοινωνικής ένταξης
περιφέρειας κρήτης**

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Αβέρωφ 1, 71201 Ηράκλειο

t: +30 2813 412 442, -443

e: socialobservatory@crete.gov.gr

w: socialobservatory.crete.gov.gr

COPYRIGHT © ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
REGION OF CRETE